

УДК 332.02

Л.А. ГУНЬКО,
к.е.н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Н.Ю. КУЛИШ,
магістр I року навчання, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Якість землевпорядних робіт як складовий елемент їх конкурентоспроможності

Стаття присвячена проблематиці, пов'язаній з підвищенням якості землевпорядних робіт, забезпеченням перевірки відповідності об'єктів принципам державної земельної і аграрної політики, вимогам екологічної безпеки, економічної доцільності. Розкрито процес регулювання якістю робіт у сфері землеустрою. Встановлено чинники і умови, що визначають їхній рівень, а також процеси формування якості робіт із землеустрою.

Ключові слова: землевпорядні роботи, якість, конкурентоспроможність, продукція, організація виробництва.

Л.А. ГУНЬКО,
к.э.н., доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины,
Н.Ю. КУЛИШ,
магистр I года обучения, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

Качество землеустроительных работ как элемент их конкурентоспособности

Статья посвящена проблематике, связанной с повышением качества землеустроительных работ, обеспечением проверки соответствия объектов принципам государственной земельной и аграрной политики, требованиям экологической безопасности, экономической целесообразности. Раскрыт процесс регулирования качеством работ в сфере землеустройства. Установлены факторы и условия, определяющие их уровень, а также процессы формирования качества работ по землеустройству.

Ключевые слова: землеустроительные работы, качество, конкурентоспособность, продукция, организация производства.

L. GUNKO,
associate professor Department of Land Management National University
of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ph.D, Associate Professor,
N. KULISH,

master I year students of the Faculty of Land Management National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Quality is an element of land surveying work competitiveness

The article is devoted to issues related to the improvement of the quality of land surveying work, to ensure verification of compliance to the principles of objects of state land and agrarian policies, the environmental safety requirements, economic feasibility. Discloses a process control quality of work in the field of land management. The factors and conditions that determine their level, as well as the processes of formation of the quality of works on land management.

Keywords: land management, quality, competitiveness, product, production.

Постановка проблеми. Нині в Україні бурхливо розвивається сфера підприємницьких відносин. Важлива для суспільства господарська діяльність потребує не лише чіткої правової регламентації, а й охорони та регулювання для забезпечення належних і сприятливих умов для її здійснення та розвитку. Одним з основних засобів управління якістю землевпорядних робіт є запровадження такої моделі державного регулювання, що базуються на оцінці спроможності спеціалістів виконувати відповідні роботи, та створення правової можливості для виконання завдань у сферах землеустрою, оцінки земель. Основною метою управління якістю землевпорядних робіт є узгодження інтересів суб'єктів господарювання та суспільства в цілому.

Враховуючи, що здійснення переважної більшості дій, пов'язаних із наданням та вилученням земельних ділянок, зміною їх цільового призначення, продажем, орендою тощо, потребує розробки відповідної землевпорядної та кадастро-

вої документації, питання забезпечення її законності та технічної якості постає одним з головних чинників сталого розвитку земельних відносин у державі. Величезна кількість зловживань в сфері розпорядження землями України – її основним національним багатством – безпідставне «розбазарювання» рекреаційних та оздоровчих земель, подрібнення сільськогосподарських угідь, умисне заниження продажної вартості земельних ділянок державної та комунальної власності, продаж земель загального користування населених пунктів тощо потребує суттєвого посилення державного контролю за законністю та якістю виготовленої документації.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти проблем землеустрою висвітлено у працях багатьох науковців, таких як Д.І. Бабміндра, Д.С. Добряк, О.П. Канаш, А.Г. Мартин, Л.Я. Новаковський, А.М. Третяк, А.Д. Юрченко та інших. Разом із тим питання якості виконання землевпорядних робіт

залишаються проблемними, потребують аналізу та подальших наукових досліджень.

Мета статті. Розглянути механізм управління якістю землевпорядних робіт та удосконалення підходів до вирішення проблем якості робіт із землеустрою.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні якість продукції вимагає від учасників ринкових відносин, в тому числі і в галузі земельних відносин удосконалення підходів до вирішення проблем захисту споживача (замовника робіт) та якості продукції, яку він отримує.

У процесі виробництва і забезпечення попиту населення вимоги до якісних характеристик землевпорядних робіт постійно підвищуються. На сьогодні, в період стрімкого розвитку інформаційних технологій у сфері управління земельними ресурсами, проблема якості робіт із землеустрою стала ще більш актуальною. Якість землевпорядних робіт та послуг є одним із важливих виробничих і економічних показників роботи підприємців у цій сфері. Проблема, з якою зустрічається кожен розробник документації із землеустрою, – це ефективна економічна діяльність підприємства, забезпечення високої якості і конкурентоспроможності набуває особливої значущості.

Якість є невід’ємною частиною продукції, що займає особливо важливе значення в підприємницькій діяльності. І ні для кого не секрет, що для того, щоб підприємцю «вжити» у конкурентному середовищі, потрібно виробляти тільки якісний товар.

Як показує практика, якість продукції, яка виробляється, в переважній більшості залежить від якості організації процесів діяльності і в незначній мірі від впливу інших факторів. Тому великі підприємства і організації спрямовують свої зусилля на підвищення якості продукції через якісну організацію процесів діяльності.

На рівень якості продукції впливає значна кількість чинників, які діють як самостійно, так і у взаємозв’язку, як на окремих етапах життєвого циклу продукції, так і на кількох. Усі ці чинники можна об’єднати в чотири групи: технічні, організаційні, економічні та суб’єктивні (див. табл.) [1].

У забезпеченні якості значну роль відіграє робітник з його професійною підготовкою, фізіологічними та емоційними особливостями, тобто суб’єктивний чинник, який по різному може впливати на розглянутий вище ряд чинників. Від професійної підготовки робітників, зайнятих проектуванням, виготовленням і експлуатацією виробів, залежить рівень використання технічних чинників. Більш значну роль суб’єктивний чинник нині починає відігравати в організаційних чинниках.

До основних завдань системи управління якістю продукції (робіт, послуг) можна віднести:

- виробництво якісної та конкурентоспроможної продукції;

- планомірне забезпечення використання науково-технічних, виробничих і соціально-економічних можливостей для покращення якості продукції;

- найбільш повне задоволення потреб населення;
- забезпечення стабільного розвитку та збільшення доходів підприємства.

Ці завданням досягаються:

- створенням і освоєнням у задані строки нових видів продукції, яка за своїми техніко-економічними характеристиками відповідає світовим досягненням;
- збільшенням випуску продукції високої якості;
- планомірним покращенням показників якості продукції;
- підвищенням конкурентоспроможності продукції та ін.

Показники якості продукції визначають комплекс норм і вимог, а також методи і засоби контролю якості. Вони повинні відповідати рівню кращих державних стандартів.

Для забезпечення якості продукції підприємства повинні вдосконалювати організацію виробництва, впроваджувати нову техніку і технології, організовувати підвищення кваліфікації інженерно-технічних робітників і робочих.

Якість продукції – найважливіший складовий елемент її конкурентоспроможності. Фахівці з управління вважають, що конкурентоспроможність продукції на 70–80% залежить саме від її якості [2].

Якість виступає як головний чинник конкурентоспроможності, складаючи його стрижень. Низькоякісний товар (робота, послуга) має низьку конкурентоспроможність, так само товар (робота, послуга) високої якості – це конкурентний або висококонкурентний товар (робота, послуга).

Проблема якості і підвищення конкурентоспроможності стає ключовою для підприємств, сприяючи очевидному зростанню інтересу до стратегічних питань бізнесу і до проблеми якості, а також до підходів і методів їх вирішення.

Стосовно продукції конкурентоспроможність являє собою потенційну можливість продукції бути успішно реалізованою на ринку. Конкурентоспроможність продукції може проявитися лише при її реалізації в умовах конкурентного ринку.

Метою забезпечення конкурентоспроможності продукції є отримання прибутку в результаті успішної реалізації даної продукції на ринку. При цьому слід пам’ятати про ефективність виробництва і споживання, доступність ціни для замовника продукції, рівень собівартості та прибутковості продукції для її розробника, а також не залишити поза увагою терміни розробки продукції, що прямо пов’язано з конкурентоспроможністю.

Під конкурентоспроможністю продукції розуміють здатність задовольняти вимоги конкретного споживача в умовах певного ринку і періоду часу за показниками якості і витрат споживача на придбання та експлуатацію (або споживання) даної продукції.

Групи чинників, що впливають на рівень якості продукції

Чинник	Складові чинників
1. Технічні	Технологія виготовлення; засоби технічного обслуговування і ремонту; технічний рівень бази проектування, виготовлення та експлуатації тощо
2. Організаційні	Розподіл праці і спеціалізація; форми організації виробничих процесів; форми і методи контролю; форми і способи технічного обслуговування, ремонту та інші
3. Економічні	Ціна; собівартість; форми і рівень зарплати; рівень затрат на технічне обслуговування і ремонт; ступінь підвищення продуктивності праці та інше
4. Суб’єктивні	Професійна підготовка працівника; його фізіологічні та емоційні особливості

Розглядаючи якість продукції як складовий елемент її конкурентоспроможності, необхідно брати до уваги ті властивості продукції і рівень параметрів, що їх визначає, які представляють інтерес для споживача і забезпечують задоволення його потреб.

В умовах конкуренції якість продукції повинна досліджуватися насамперед з погляду забезпечення конкурентоспроможності продукції, і тому виробника повинні цікавити передусім ті властивості продукції і рівень параметрів, що їх визначає, які представляють інтерес для покупця і забезпечують задоволення його потреб.

Тобто від якості та конкурентоспроможності продукції залежить і конкурентоспроможність підприємства (фірми, організації) на ринку.

Зростання конкуренції за споживача диктують зміни в умовах роботи розробників документації із землеустрою для поліпшення якості робіт та послуг, у тому числі більш надійного контролю за якістю землевпорядних робіт.

Основним фактором розвитку землевпорядних робіт в умовах нових земельних відносин є забезпечення їх якості та конкурентоспроможності.

Питання якості продукції (робіт, послуг) стають найважливішими з погляду забезпечення зростаючих вимог замовників робіт із землеустрою щодо якості їхнього виконання та ефективної економічної діяльності підприємств. У цих умовах у професійній діяльності інженерів–землевпорядників опановування знань і навичок з якості набуває першочергового значення.

При виконанні робіт із землеустрою розробники повинні дотримуватися кваліфікаційних вимог, які встановлені діючими нормативно–правовими актами та нормативно–технічними документами галузі, маючи достатню матеріально–технічну базу, нормативно–методичне забезпечення, високий рівень підготовки спеціалістів, їх широкий фаховий склад (землевпорядники, ґрунтознавці, агрономи, геодезисти, екологи, архітектори, програмісти, юристи тощо), мати навички проведення різноманітних науково–дослідних та проектних робіт в галузі землеустрою, охорони і раціонального використання земель, оцінки земель, геодезичні роботи. Тільки за таких умов підприємство зможе конкурувати на ринку надання послуг щодо виконання землевпорядних робіт.

Якість землевпорядних робіт визначається:

- їхньою відповідністю вимогам законодавства, встановленим стандартам, нормам і правилам;
- забезпеченням точності зйомки, яка має відповідати чинним стандартам і забезпечувати необхідну точність при визначенні поворотних точок меж земельних ділянок та інших об'єктів реєстрації у державному земельному кадастрі відносно найближчих пунктів державної геодезичної мережі;
- впровадженням передових методів розробки при виконанні землевпорядних робіт;
- дотриманням розробниками (виконавцями) документації із землеустрою умов і строків договорів на розроблення проектів землеустрою.

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про землеустрій» відповідають за якість робіт із землеустрою сертифіковані інженери–землевпорядники, які працюють у складі суб'єкта

господарювання, і які включені до Державного реєстру сертифікованих інженерів–землевпорядників [3].

Для якісного виконання робіт із землеустрою розробники документації із землеустрою повинні мати належне технічне забезпечення та дотримуватися технологічних вимог при виконанні робіт із землеустрою.

Вимоги до суб'єктів господарювання, які виконують роботи із землеустрою (обстежувальні, вишукувальні, топографо–геодезичні, картографічні, проектні та проектно–вишукувальні), що виконуються з метою складання документації із землеустрою встановлено наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Вимог до технічного і технологічного забезпечення виконавців (розробників) робіт із землеустрою» [4].

Розробникам (виконавцям) документації необхідно дотримуватися вимог законодавства України, що регулює земельні відносини, а також державних стандартів, норм і правил при здійсненні землеустрою.

Розробники (виконавці) документації із землеустрою зобов'язані дотримуватися умов і строків договорів на розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок.

Сертифікований інженер–землевпорядник, що працює у складі розробників документації із землеустрою або є особисто розробником (виконавцем) документації із землеустрою, повинен своєчасно проходити підвищення кваліфікації.

Отже, державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою встановлюють комплекс якісних та кількісних показників, параметрів, що регламентують розробку і реалізацію документації із землеустрою з урахуванням економічних, соціальних та інших умов.

Висновки

З наведеного вище можна зробити висновки. Виконавці землевпорядних робіт повинні дотримуватися вимог законодавства України, що регулює земельні відносини, а також державних стандартів, норм і правил при виконанні робіт із землеустрою та мати належне технічне забезпечення для якісного виконання робіт із землеустрою, що забезпечить формування раціональної системи землеволодінь і землекористувань, правовий, економічний, екологічний і містобудівний механізму регулювання земельних відносин, та дозволить їм бути конкурентоспроможними на ринку надання послуг з виконання робіт із землеустрою.

Список використаних джерел

1. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посібник / С.М. Клименко, О.С. Дуброва. – К.: КНЕУ, 2008. – 520 с.
2. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підручник для вузів. – К.: Лібра, 2004.
3. Закон України «Про землеустрій»: прийнятий 22.05.2003 №858 ІV // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 2003. – №36. – С. 282.
4. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11.04.2013 №255 «Про затвердження Вимог до технічного і технологічного забезпечення виконавців (розробників) робіт із землеустрою», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29.04.2013 за №694/23226.